

Åtgärd	Ansvarig myndighet	Ansvarig enhet	Miljömål	Verksamhetsprocess	Det här ska vi göra	Så här ska vi genomföra åtgärden	Därför behövs åtgärden	Effekt i miljön vi vill att åtgärden ska leda till	Tidplan för genomförande
Riksintresse för vattenförsörjning	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag	Reglering inom havs- och vattenförvaltning	Fastställa vilka anläggningar som är av riksintresse för vattenförsörjningen enligt 3 kap miljöbalken.	Havs- och vattenmyndigheten beslutar om vilka anläggningar som är av riksintresse för vattenförsörjningen.	De största anläggningarna för dricksvattenförsörjningen ska tydligare beaktas i samhällsplaneringen.	Åtgärden ska leda till att begränsa aktiviteter som påverkar dricksvattenförsörjningen för ett stort antal	Beslut om riksintresse för vattenförsörjningen tas under 2016.
Tillsynsvägledning om vattenverksamhet	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Tillsynsvägledning	Vägledning med försiktighetsmått och bästa möjliga vattenuttag samt kommunicera vägledningarna med tillsynsmyndigheterna.	Ta fram vägledningar för vattenkraftsverksamheter och vattenuttag samt genomföra informationsinsatser till tillsynsmyndigheterna på handläggarrträffar.	Vattenverksamheter är de verksamheter som har störst inverkan på vattenmiljö kvaliteten inklusive biologisk mångfald. Tillsynen behöver öka och förbättras, och därför behövs olika vägledningar tas fram så att tillsynsmyndigheterna kan agera mer rättssäkert, effektivt	Vattenverksamheter har en mindre inverkan på vattenmiljö kvaliteten.	Åtgärden genomförs under perioden 2016-2017
Tillsynsvägledning för miljö kvalitetsnormer	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv, Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Tillsynsvägledning	Vägledning för hur tillsynsmyndigheterna ska tillämpa miljö kvalitetsnormerna för vattenmiljön samt vägledning för hur de ska utforma och följa upp recipientkontroll med hänsyn till miljö kvalitetsnormerna.	Ta fram vägledningar för tillämpningen av miljö kvalitetsnormerna samt genomföra informationsinsatser för tillsynsmyndigheterna på handläggarrträffar.	Miljö kvalitetsnormerna ska i huvudsak genomföras genom miljö tillsyn och miljö översyn. Det finns ett stort gap mellan nuvarande miljö tillstånd och fastställda miljö kvalitetsnormer, och en bidragande orsak är att tillsynsmyndigheterna har svårt att omsätta miljö kvalitetsnormerna i praktiken. Vägledningarna ska	Arbetet ska leda till att åtgärder genomförs för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vattenmiljön.	Åtgärden genomförs under 2016-2017.
Tillsynsvägledning för skydd av vattentäkter	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet	Tillsynsvägledning	Vägledning för riskbaserad metodik vid prövning av bekämpningsmedels spridning inom vattenskyddsområde.	Ta fram vägledning för tillämpningen av riskbaserad metodik vid prövning av bekämpningsmedels spridning inom vattenskyddsområde samt genomföra informationsinsatser för tillsynsmyndigheterna på handläggarrträffar.	Vattentäkter ska skyddas mot förorening, bland annat bekämpningsmedel. För att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma föroreningsrisker vid användande av bekämpningsmedel, behöver en likartad metodik tillämpas av myndigheterna. Vägledningen ska underlätta en likartad tillämpning över hela landet.	Att vattentäkter skyddas mot förorening, bland annat bekämpningsmedel.	Åtgärden genomförs under 2016-2017.
Miljö balksprövningar som stödjer miljö målets genomförande	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv, Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Miljö balksprövning	Myndigheten ska aktivt delta vid miljö balksprövningar så att tillämpningen av regelverket leder till att vi uppnår miljö målet för havs- och vattenmiljön.	Myndigheten ska delta vid miljö balksprövningar i miljö domstolarna samt lämna yttrande till andra myndigheter där tillämpningen av regelverket är väsentlig för att uppnå miljö målet.	Miljö målet ska i huvudsak genomföras genom miljö tillsyn och miljö översyn. Det finns ett stort gap mellan nuvarande miljö tillstånd och fastställda miljö mål, och en bidragande orsak är att prövningsmyndigheterna inte har omsatt miljö målet i domar och beslut.	Arbetet ska leda till att åtgärder genomförs för att uppnå miljö målet för havs- och vattenmiljön.	Åtgärden genomförs under 2016
Förslag till Havspanaler för Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken	HaV	Hp	Hav i balans samt levande kust och skärgård	Havspanaler	Förslag till Havspanaler för Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken	Myndigheten tar fram de första förslagen till havspanaler för Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken i dialog med olika intressenter baserat på ekosystemansatsen och så att de bidrar till att god miljö status i havsmiljön nås och upprätthålls.	Miljö tillståndet i havet är inte bra i förhållande till miljö kvalitetsmålet och miljö kvalitetsnormerna. Havspanaler ska genomföras så att miljö målet och ett hållbart nyttjande främjas.	Havspanaler ska genomföras så att miljö målet och ett hållbart nyttjande främjas.	Åtgärden genomförs under 2016-2019.
Nationell fiskereglering	HaV	Fr	Hav i balans samt levande kust och skärgård Levande sjöar och vattendrag Ett rikt växt och djur liv	Reglering inom fiskförvaltning	Fortsett arbete med förvaltning av lax, öring och ål utifrån förslag i genomförda regeringsuppdrag under 2015. Genomförande av regeringsuppdraget om fiskerågor inom Gränsöversynskommisionen med Finland. Översyn av föreskrifter för fiske i skyddade områden samt de generella föreskrifterna för kustfiskarter på ostkusten, hummer i Skagerrak och Kattgatt samt föreskrifter för fiske efter lax och öring. Underlag för förvaltningsåtgärder för fiske efter torsk med fokus på Öresund. Ta fram underlag för beslut om nationella förvaltningsmål för ett urval av nationellt förvaldade fiskarter i havet, de fem stora sjöarna och tillrinnande vattendrag upp till först mötande definitiva vandringshinder.	Beställning av datainsamling och vetenskaplig rådgivning från SLU Aqua, andra universitet och SCB. Samarbeta med berörda myndigheter och samråd med intressenter inom fiskförvaltningen. Remissbehandling av förslag till ändrade föreskrifter.	Många fiskbestånd är svaga och när inte de mål som beslutats genom den gemensamma fiskeripolitiken och andra styrdokument.	Fiskbestånden förvaltas över nivåer som ger maximal hållbar avkastning och har en storleks- och åldersstruktur som upprätthåller ekosystemfunktionerna där viktiga livsmiljöer för fisk är återskapade och skyddade.	Åtgärderna påbörjas under 2016. Del av åtgärderna bedöms vara avslutade under 2016.
Kalkning mot försurning	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Åtgärdsarbete	Beslut om fördelning av medel för kalkning, uppföljning av att kalkningen ger avsedda ekologiska effekter samt rådgivning och stöd åt länsstyrelsernas kalkningsverksamhet.	Verksamheten bedrivs i dialog med länsstyrelserna avseende fördelning av medel för kalkning, hur uppföljningen av biologiska och vattenkemiska effekter genomförs samt rådgivning och stöd kring kalkningsverksamheten.	Det sura nedfallet har påverkat många svenska sjöar och vattendrag så att vattenkemien och biologin påtagligt förändrats. Många sjöar och vattendrag har en naturligt svag buffringsförmåga mot surt nedfall.	Kalkningen avser att stärka buffringskapaciteten i sjöar och vattendrag så att de kan återgå till ett naturligt tillstånd avseende vattenkemi och biologi.	Åtgärden genomförs under 2016.
Främmande arter	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete	Handlingsplaner för främmande arter som anges enligt EU-förordningen om invasiva främmande arter. Ta fram underlag för invasiva främmande arter av nationell betydelse.	Tillsammans med Naturvårdsverket ska vi ta fram en nationell lista på invasiva främmande arter som har betydelse för den svenska miljön. Vi ska upprätta handlingsplaner för de främmande arter som anges enligt EU-förordningen.	Arter som är främmande i den svenska miljön kan orsaka stor biologisk och ekonomisk skada, särskilt om de har en invasiv karaktär.	Genom handlingsplaner för de främmande arter som anges enligt EU-förordningen och en nationell lista, ska vi begränsa de effekter som invasiva främmande arter har för den svenska miljön.	Åtgärden genomförs under 2016.
Åtgärdsprogram för hotade arter	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete	Framtagande av åtgärdsprogram för hotade arter, med nya arter främst i marin miljö.	Åtgärdsprogram för hotade arter ska tas fram på ett standardiserat sätt, och uppdrag för enskilda program ges till olika länsstyrelser.	Kunskapen om olika hotade arter varierar, och därför behövs en specifik beskrivning som kan leda till riktade åtgärder för respektive hotad art.	Åtgärdsprogrammen för hotade arter ska leda till att relevanta åtgärder genomförs så att arten uppnår en hållbar population.	Åtgärden genomförs under 2016-2017.
Vägledning för miljögifter i vatten – klassificering av vattenstatus	HaV	Hv	Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	Framtagande av vägledningsdokument för miljögifter i vatten så att klassificering av vattenstatus kan genomföras på ett konsekvent sätt.	Vägledningsdokumentet för klassificering av miljögifter i vatten ska remissbehandlas och fastställas.	Enligt ramdirektivet för vatten ska en klassificering av kemisk och ekologisk status genomföras, och det behövs en vägledning för att få en konsekvent metodik och bedömning av miljögifter i vatten.	Överskrids gränserna i bedömningsrunderna för kemisk och ekologisk status så ska det resultera i åtgärder som leder till att målen nås.	Åtgärden genomförs under 2016.
Genomför handlingsplaner för grön infrastruktur	Naturvårdsverket	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv.	Åtgärdsarbete	Vi ska utveckla förutsättningarna för en fungerande grön infrastruktur i svenska land-, vatten- och havsområden.	Vi ska koordinera genomförandet av grön infrastruktur i Sverige genom att stödja utvecklingen av nationella, regionala och lokala handlingsplaner för grön infra-struktur. Handlingsplanerna ska syfta till att optimera och effektivisera insatser så att rätt insats görs på rätt plats i landskapet, så att långsiktigt hållbart nyttjande kan utvecklas, ett helhetsperspektiv uppnås och att viktiga ekologiska samband och väsentliga ekosystemtjänster bevaras eller förstärks. Vägledning till länsstyrelserna om hur de i sitt arbete gentemot kommuner och regionplaneorgan inom ramen för fysisk planering och handlingsplaner för	Ekologiska samband i landskapet spelar en avgörande roll för upprätthållandet av den biologiska mångfalden. För en bra förvaltning av landskapet är det viktigt att bygga upp och sprida kunskapen om dessa samband. Med klimatförändringarna kommer dessa samband att spela en stor roll då arternas utbredningsområden kommer att förändras och spridningsmöjligheter till nya livsmiljöer kommer att vara en förutsättning för arternas fortlevnad, inte minst för hotade arter. För att säkerställa den biologiska mångfalden och för att ekosystemen ska fortsätta att leverera ekosystemtjänster i framtiden är det nödvändigt att upprätthålla viktiga ekologiska samband i landskapet genom bland annat en utvecklad grön infrastruk-tur.	Den långsiktiga effekten är att biologisk mångfald kan bevaras och utvecklas i hela landet och för alla möjliga ekosystem. Den mätbara, mer kortsiktiga effekten, är att bra handlingsplaner i tillräcklig omfattning har tagits fram så att förutsättningarna för en god grön infrastruktur säkras.	Arbetet är påbörjat under 2015 och beräknas pågå till oktober 2017.

Regional landskapsanalys (test av)	Trafikverket	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.	Åtgärdsarbete	Testa och utvärdera framtaget verktyg för landskapsanalys ett i skarpt läge samt initiera förbättringar	<ul style="list-style-type: none"> För samordning, styrning, prioritering, val av region/län, val av projekt. Granskning av utvallet. Har det lett till rimliga resultat. Föreslå förbättringar och justeringar. 	Påverkan på omgivande landskap är oundviklig vid byggande av ny infrastruktur. Denna påverkan kan bli mer eller mindre negativ och i många fall även positiv. Exempel på positiv påverkan är när en ny anläggning möjliggör åtgärder på äldre anläggningar. För att kunna hantera landskap i nationella och regionala planer, exempelvis nationell infrastrukturplanering, behövs ett gott underlag och användarvänliga verktyg. Detta dels för att det behövs en gemensam bedömningsgrund dels för att planerandet av flera åtgärder, beroende på sin ringa storlek eller karaktär, inte kan ha en kvalificerad landskapsanalytisk kompetens knuten till sig. Verktyget "regional landskapsanalys" finns framtaget. Det behöver testas och utvärderas i några konkreta fall.	Minimera "misstag" i hanteringen av landskapsfrågor och därmed minska negativ landskapspåverkan och gynna den positiva.	2016-2017
En samordnad plan för genomförande av åtgärder enligt havsmiljöförordningens åtgärdsprogram	HaV	Hv	Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt och djurliv, Giffri miljöö, Ingen övergödning, Begränsad klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö	Åtgärdsarbete	EU:s havsmiljödirektiv har implementerats genom 5 kap miljöbalken och havsmiljöförordningen. Ett åtgärdsprogram ska genomföras om det behövs för att nå God miljöstatus. Myndigheterna är förelagda av riksdagen enligt 5 kap 8 § miljöbalken att genomföra åtgärderna. Myndigheter och kommuner ska vidta de som behövs för att nå miljö kvalitetsnormerna inom sina respektive ansvarsområden. Havs- och vattenmyndigheten har fastställt åtgärdsprogrammet för havsmiljön efter samråd med myndigheter och kommuner. Åtgärdsprogrammet består av 32 åtgärder som ska genomföras under perioden 2016-2021. Genom att ta fram en samordnad plan mellan myndigheterna underlättas genomförandet och effekten i åtgärderna ökar.	En gemensam beredningsgrupp med berörda myndigheter bildas där Havs- och vattenmyndigheten är sammankallande. Genom en analys av åtgärdsprogrammet identifieras de åtgärder som behöver samplaneras.	De största problemen för att nå miljömålen inom kust och hav är väl beskrivna sedan många år inom miljömålsarbetet och inom havsmiljöförvaltningen. Många problem har åtgärdats men mer behöver åtgärdas för att uppnå miljö kvalitetsmålet och miljö kvalitetsnormerna. I Åtgärdsprogrammet anges vissa specifika åtgärder som behövs för att uppnå mål och för att andra myndigheter genomför sina åtgärder samt att många åtgärder ska genomföras i samråd med andra.	Åtgärden ska leda till att åtgärdsprogrammet genomförs i en planerad takt, vilket i förlängning ska leda till att miljö kvalitetsmålet och miljö kvalitetsnormerna på sikt uppnås. Planeringsprocessen mellan myndigheterna ökar tids- och sakutbytet, och därmed genomförandeeffektiviteten.	Den samordnade planen för åtgärdsprogrammet bör tas fram under 2016. Under följande år, 2017-2021 följs planen upp löpande, och omprioriteringar kan successivt göras.
Genomförande av planen för ett utökad skydd och förvaltning av marina områden	HaV	Hb	Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt och djurliv	Åtgärdsarbete	Minst 10 procent av Sveriges marina områden ska senast 2020 vara skyddade så att de bidrar till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald. Ett representativt urval av de marina miljöerna ska ges ett långsiktigt och formellt skydd för att bevara naturvärdena.	Genomförande av handlingsplaner med samordnat stöd/vägledning från Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket. Det formella skyddet av marina områden har ökat med minst 570 000 hektar till 2020. Områdena ska inventeras, avgränsas och fastställas enligt 7 kap. miljöbalken. Det är i huvudsak länsstyrelserna som beslutar om områdeskyddet, med stöd och vägledning från Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.	Regeringen fastställde under 2015 etappmål för biologisk mångfald varav ett kring skydd av landområden, sötvattenområden och marina områden. Sverige ska genom skydd eller annat bevarande av områden säkerställa skydd av marina områden som har särskild stor betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Målet är skydd av 10 procent av de marina områdena, och i dag är 6,6 procent skyddat. Bevarandet ska ske med ekologiskt representativa och väl förbundna system där reservat, andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder eller miljöanpassat brukande ingår. De ekologiska sambanden ska ha stärkts så att skyddade och på andra sätt bevarade områden och biotoper är väl förbundna och integrerade i landskapet, inklusive den marina miljön, genom att den gröna Källmiljöer utgör en unik natur- och kulturmiljö samt även används för dricksvattenförsörjning. För akvatiska ekosystem är utlöde av grundvattnet i många fall en förutsättning för ekosystemets existens. Inom vattenförvaltningen behöver grundvattenförekomster tas fram där viktiga grundvattenberoende ekosystem finns, vilket ofta sammanfaller med förekomst av källor. Genom att identifiera, beskriva och föreslå skyddsformer för källor kan dessa i större omfattning bevaras. Kunskap om vattenkvaliteten är avgörande i arbetet med miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet samt vattenförvaltningen.	Att Sverige har ett långsiktigt skydd av ett representativt urval av marina naturvärden. Att minst 10 procent av den marina arealen är skyddad.	Åtgärden genomförs under perioden 2016-2020. Uppföljning och prioritering görs årligen.
Bevarande och skydd av källmiljöer	SGU	Hb/Hm	Grundvatten av god kvalitet samt Levande sjöar och vattendrag.	Åtgärdsarbete	Information om källor (naturligt utströmmande grundvatten) läggs in i en för landet gemensam databas som SGU ansvarar för. Detta sker utifrån en gemensamt fram-tagen prioriteringsordning. Applikationer tas fram som kan användas för en rad olika ändamål inom planeringsarbete, inom miljömåls- och vattenförvaltningsarbete, utbildning, rekreation, mm. Genomgång sker av befintligt lagstiftning kring hänsyn och skydd av källor samt förslag ges på hur detta kan stärkas. Frågor utreds kring större hänsyn, användning av information om källor i planeringsunderlag etc.	SGU är projektledande myndighet och driver projektet tillsammans med samverkan kände myndigheter inom Miljömålsrådet samt andra organisationer. Inledningsvis sker inventering av relevanta dataarkiv. Kriterier för vilken information som behövs (obligatorisk och övrig) fastställs. Exempel är säkerställt lokalisering, flödesmängd, vattenkvalitet, dokumentation av akvatiska och terrestra ekosystem (naturtyper) som är direkt beroende av det utflödande grundvattnet i källan. Det ingår också att utreda hur källor bättre kan skyddas för dels fysisk påverkan av själva källan samt för förändringar vad gäller flöde och vattenkvalitet.	Bevarande av källor för att gynna den ekologiska mångfalden, bevarande av natur- och kulturmiljöer samt naturgrusavlagringar.	Åtgärden genomförs åren 2016-2018. Under 2016 sker inledande genomgång av tillgängliga data och planering av databasuppbyggnad. Integrering av arbetet mot Vattenförvaltningen och övervakning av grundvatten sker där så är relevant. Fråge-ställningar kopplat till skydd initieras.	
Utveckling av strategin för åtgärder inom vattenkraften	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Åtgärdsarbete	Syftet är att på ett effektivt sätt få till stånd miljöåtgärder där de ger mest naturvärdsnytta, samtidigt som Sveriges behov av förnybar energi och särskilt reglerkraft beaktas.	Fortsatt dialogprocess gällande vattenkraft och miljö under året mellan myndigheterna, energiföretag och andra intressenter. Arbetet med metoder och vägledning för prioritering av åtgärder ska utvecklas för fyra pilotområden, med den nationella strategin för åtgärder i vattenkraften som grund, och där prioriterade åtgärder inom avrinningsområdet med hänsyn till energiproduktion och naturvärden.	Det största enskilda problemet för att nå miljömålen för vatten och vattenförvaltning är kopplade till fysisk påverkan av sjöar och vattendrag samt vattenkraft. I Sverige finns till exempel 10-12 000 dammar av olika slag och olika funktion. Regeringen har gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att samla berörda intressenter till dialog med syfte att få en ökad samsyn kring de mål som är fastställda om förnybara energikällor samt miljömålen. Uppdraget har inneburit flera steg framåt när det gäller kommunikationen, kunskapsläget och kunskapsutbyte mellan olika myndigheter och organisationer. Dialogen har även lagt grund för en mer saktlig och kompetensbaserad diskussion gällande vattenkraftens för- och nackdelar för miljön.	Arbetet ska leda till att åtgärder för naturmiljön kan åstadkommas med begränsade och kända konsekvenser för elproduktionen från vattenkraften.	Åtgärden genomförs under 2016. Efter sammanställning och slutsatser görs en bedömning av hur arbetet ska fortsätta.
Fysisk påverkan i jordbruksvatten – ett dialogprojekt mellan Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket	Jordbruksverket, HaV	Hv	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	Projektet har följande huvudsakliga mål: <ul style="list-style-type: none"> ta fram en lista med åtgärder för att hantera jordbrukets fysiska påverkan i diken, åar och sjöar, sammansätta kunskapsunderlag kring åtgärden ekologiskt funktionella kant-zoner, ta fram en remissfärdig vägledning för tillämpning av undantag och kraftigt modifierade vatten (KMV) i områden med markavvattnings, samt testa åtgärdslistan i några utvalda referensområden genom att projektera och utvärdera ett urval av åtgärderna och analysera deras effekter på jordbruksproduktionen. 	Dialogprojektet 2.0 ska ta fram konkret vägledning kring undantag för kraftigt modifierade vatten i jordbruket och kunskapsunderlag kring åtgärden ekologiskt funktionella kant-zoner. För att kunna göra detta behöver vi utveckla och konkretisera de viktigaste fysiska åtgärderna inom vattenförvaltningen och pröva dessa i referensområden i jordbruksmark. Från referensområdena kan vi dra erfarenheter kring miljömässiga, tekniska, ekonomiska och praktiska aspekter på de fysiska åtgärdernas genomförande.	Kraven på att nå god ekologisk status inom vattenförvaltningen står i konflikt med miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap och ett konkurrenskraftigt jordbruk. Åtgärder inom vattenförvaltningen kräver samverkan med markägare och jordbrukare. Hittills har den kunskap som krävs för balanseringen mellan miljö- och produktionsmål, samt för samverkan med markägare och jordbrukare kring fysiska åtgärder i vattendrag varit otillfredsställande.	Förbättrad ekologisk status i vattenmiljön, men avvägt mot jordbrukets produktions-, miljö och kulturvärden.	2016 - 2017

Utred omfattningen av trälfiskets skador på forn- och kultur lämningar på havets botten	HaV	Fr	Hav i balans samt levande kust och skärgård	Reglering inom fiskförvaltning	Ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag i samverkan med Havs- och vatten-myndigheten, bland annat enheten för fiskeregelning. Enligt beredningsdiskussion sammankallar Havs- och vattenmyndigheten till ett möte för att precisera studien tillsammans med Riksantikvarieämbetet och Statens maritima museer.	Befintligt kunskapsunderlag kan uppdateras med nyttillkommen relevant information i form av registerutdrag och sammanställningar. Sak-kunliga kan identifieras och intervjuas. Seminarium bör genomföras och rapport skrivs.	Det är känt att framför allt botten-tråning orsakar stora negativa förändringar på havsbotten. Bland annat uppstår stora skador på kulturhistoriska lämningar (fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar). Det finns rikligt med information om vrakdelar som har fastnat i trålar och sonarbilder på vrak som spridits ut över stora områden där det trälas. Några egentliga undersökningar som belyser träningens påverkan på kulturhistoriska lämningar har emellertid inte gjorts. Det kunskapsunderlag som finns är	Större kunskap om den negativa påvekan som fornlämningar utsätts för av botten-tråning och att denna påverkan upphör.	2016	
Kostnadseffektiva vattenskydd	Trafikverket	Hm	Grundvatten av god kvalitet samt levande sjöar och vattendrag.	Åtgärdsarbete	Målinriktad dialog mot en gemensam plattform kring befintlig trafikinfrastruktur och grund- och ytvattenmiljöer.	Byggande av en gemensam värdegrund och gemensamma principer kring pro-blembild, prioriteringsgrunder och vad som ska åstadkommas. Vad som ska åstad-kommas styr sedan vad som prioriteras och kan åtgärdas.	Trafikinfrastruktur påverkar grund- och ytvattenmiljöer, och målsättningen är att minska och förebygga denna till en acceptabel nivå. En vattenförekomst som på-verkas av en infrastruktur-anläggning påverkas ofta även av annat och för att skydda denna måste även andra störningar tacklas. Skydd av grund- och ytvatten förutsät-ter därför att berörda skägare samverkar mot målet att säkra den berörda resursen och inte bara har fokus på det egna ansvaret. Ambitionsnivåer och prioriteringar bör delas mellan olika aktörer för att åstadkomma de mest kostnadseffektiva skyddsåtgärderna. Val av åtgärd får inte heller styras av vem som ytterst ska betala för de skyddsåtgärder som behöver	Påverkan på grund- och ytvattenmiljöer och har koppling till trafikinfrastrukturens har minskat och förebyggts till en acceptabel nivå.	2016-2017	
Åtgärder mot PFAS-spridningen i ytvatten, grundvatten och dricksvatten – nationell samverkan	Livsmedelsverket	Hm	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag samt Grundvatten av god kvalitet.	Åtgärdsarbete	Livsmedelsverket och Kemikalieinspektionen driver tillsammans ett nationellt nätverk som arbetar med PFAS-förening av dricksvatten. I nätverket deltar berörda myndigheter, forskare, kommuner, dricksvattenproducenter och andra intres-senter i PFAS-frågan. Syftet är att sprida kunskap till alla berörda aktörer och öka möjligheterna till samarbete för åtgärder mot PFAS-spridningen i ytvatten, grundvatten och dricksvatten. Arbetet initierades våren 2014. Utöver det nationella nätverket har också ett myndighetsnätverk bildats som invol-verar Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Sveriges Geo-logiska Undersökning, Sveriges Geotekniska Institut, Havs- och vattenmyndighet och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap. Kemikalieinspektionen är sammankallande.	Livsmedelsverket och Kemikalieinspektionen ordnar två mötestillfällen under 2016 med den större samverkansgruppen. Utöver den stora samverkansgruppen träffas en myndighetsgrupp cirka fyra gånger under 2016, eller på förekommen anledning.	Under senare år har PFAS-föreningar (poly- och perfluorade alkylsubstanser) upptäckts i flera svenska grundvattentäkter och vissa fall har det lett till att be-folkningen exponerats under en längre tid. PFAS är ett samlingsnamn för över 3 000 industriellt framställda kemikalier. De används i ett stort antal produkter, exempelvis i brandskum och impregneringsmedel för kläder. PFAS är vitt spridda i miljön, extremt långlivade och vissa ansamlas i levande organismer och har öns-kade toxiska effekter. Många aktiviteter pågår runt om i landet för att komma till rätta med PFAS-föreningar. I Sverige har vi kommit en bit på väg. Regeringen har gett flera myn-igheter uppdrag som syftar till att öka kunskapen och föreslå åtgärder. Miljö- och energidepartementet har gett före detta statssekreteraren Göran Enander i uppdrag att göra en utredning av orsakerna till den omfattande PFAS-föreningen av dricksvatten. Rapporten presenteras i mars 2016. Även andra länder har börjat se att detta kan vara ett problem.	Den nationella samverkan ska i förlängningen bidra till minskad förekomst av PFAS i ytvatten, grundvatten och dricksvatten. Syftet med åtgärden är att främja kunskapsutbyggnad samt att identifiera risker och åtgärder.	2016	
Båtbottenfärger och miljöfarliga färgerester	Transportstyrelsen	Hp	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	Åtgärdsarbete	Vi ska ta fram riktlinjer/rekommendationer eller eventuellt föreskrifter om användandet av båtbottenfärger för fritidsbåtar, samt hur man kommer tillrätta med problemet med miljöfarliga färgerester som finns på båtskrov och båttäckningsplåtar.	Vi ska etablera en arbetsgrupp som ska arbeta med frågeställningarna ovan.	Båtbottenfärger används för att minska risken för påväxt på båttottnar, vilket kan vara ett problem då påväxten ökar båtens motstånd i vattnet och bränsleförbrukningen och avgasutsläpp ökar. Båtbottenfärger, liksom färgerester från målning vid båttäckningsplåtar, kan innebära utsläpp av giftiga ämnen till vattenmiljön och även vara negativt för människors hälsa.	Målet är att minska användandet och förekomsten av otillåten båtbottenfärg på fritidsbåtar, vilket leder till minskad negativ miljöpåverkan av gifter.	2016-2018	
En samordnad plan för genomförande av åtgärder enligt vattenförvaltningsförordningens åtgärdsprogram	HaV	Hv	Levande sjöar och vattendrag samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	Åtgärdsarbete	EU:s ramdirektiv för vatten har implementerats genom 5 kap miljöbalken och förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Ett åtgärdsprogram ska genomföras om det behövs för att nå God kemisk status och God ekologisk status/potential. Myndigheterna är förelagda av riks-dagen enligt 5 kap 8 § miljöbalken att genomföra åtgärderna. Myndigheter och kommuner ska vidta de åtgärder som behövs för att nå miljökvalitetsnormerna inom sina respektive ansvarsområden. Vattenmyndigheten har fastställt (under prövning hos regeringen) åtgärdsprogrammet för vattenmiljön efter samråd med myndigheter, kommuner, organisationer och allmänhet. Åtgärdsprogrammet består av 78 åtgärder som ska genomföras under perioden 2016-2018. Genom att ta fram en samordnad plan mellan myndigheter och kommuner kan åtgärdsprogrammet utvecklas så att utsläppen av kväve och fosfor från enskilda avlopp minskas, samt b) i frågor kring prövning och tillsyn av enskilda avlopp, fortsätta att utveckla sin vägledning till länsstyrelser och kommuner.	En gemensam beredningsgrupp med berörda myndigheter bildas där Havs- och vattenmyndigheten är sammankallande. Genom en analys av åtgärdsprogrammet identifieras de åtgärder som behöver samplaneras.	De största problemen för att nå miljömålen för grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten är väl beskrivna sedan många år inom miljömålsarbetet och inom vattenförvaltningen. Många problem har åtgärdats men mer behöver åtgärdas för att uppnå miljökvalitetsmålet och miljökvalitetsnormerna. I Åtgärdsprogrammet anges vissa specifika åtgärder som behövs för att uppnå målen. Varje åtgärd är ofta beroende i tid och rum utav hur andra myndigheter genomför sina åtgärder samt att många åtgärder ska genomföras i samråd med andra.	Åtgärden ska leda till att åtgärdsprogrammet genomförs i en planerad takt, vilket i förlängning ska leda till att miljökvalitetsmålet och miljökvalitetsnormerna på sikt uppnås. Planeringsprocessen mellan myndigheterna ökar tids- och sakutbytet, och därmed genomförande-effektiviteten.	Den samordnade planen för åtgärdsprogrammet bör tas fram under 2017. Under följande år, 2018-2019 följs planen upp löpande, och omprioriteringar kan successivt göras.	
HaV behöver a) fortsätta att arbeta med utveckling av styrmedel så att utsläppen av kväve och fosfor från enskilda avlopp minskas, samt b) i frågor kring prövning och tillsyn av enskilda avlopp, fortsätta att utveckla sin vägledning till länsstyrelser och kommuner.	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	Tillsynsvägledning	a) utveckling av styrmedel så att utsläppen av kväve och fosfor från enskilda avlopp minskas, b) utveckla sin vägledning till länsstyrelser och kommuner.	Åtgärden ska genomföras så att styrmedel och vägledningsmaterial har utarbetats och kan börja tillämpas senast tre år efter att detta åtgärdsprogram har fastställts.	Åtgärden ska leda till att det utarbetas styrmedel och vägledningsmaterial om vilka åtgärder som behöver genomföras för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	Uppnå eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2019	
HaV behöver ta fram vägledning till verksamhetsutövare, länsstyrelser och kommuner om hur spridning av miljögifter kan förhindras vid muddring, dumpning av muddermassor och annan vattenverksamhet som berör sediment, på ett sådant sätt att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	Tillsynsvägledning	ta fram vägledning till verksamhetsutövare, länsstyrelser och kommuner om hur spridning av miljögifter kan förhindras vid muddring, dumpning av muddermassor och annan vattenverksamhet som berör sediment	spridning av miljögifter kan förhindras vid muddring, dumpning av muddermassor och annan vattenverksamhet som berör sediment, på ett sådant sätt att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.	Uppnå eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2019		
HaV behöver ta fram en ny nationell plan för kalkningsverksamheten för perioden 2016-2021, som ska bidra till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	ta fram en ny nationell plan för kalkningsverksamheten för perioden 2016-2021	Den nationella planen ska vara ett stöd för länsstyrelsernas kalkningsverksamhet och prioriteringar samt innehålla en analys av i vilken omfattning den nuvarande kalkningsverksamheten bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.	Uppnå eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2019		
HaV behöver vägleda länsstyrelserna i deras arbete med tillsyn av vattenverksamheter med utgångspunkt från Kammarkollegiets strategi gällande fysisk påverkan.	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv	Tillsynsvägledning	vägleda länsstyrelserna i deras arbete med tillsyn av vattenverksamheter	Åtgärden ska leda till att det utarbetas ett vägledningsmaterial som ger länsstyrelserna förutsättningar att ställa de krav som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	Uppnå eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2019		

HaV behöver vägleda länsstyrelserna vid en prioritering av miljöförbättrande åtgärder som minskar vattenkraftens miljöpåverkan, på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv	Tillsynsvägledning	vägleda länsstyrelserna vid en prioritering av miljöförbättrande åtgärder som minskar vattenkraftens miljöpåverkan	Åtgärden ska leda till att det utarbetas ett vägledningsmaterial som ger länsstyrelserna förutsättningar att ställa de krav som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver ta fram en nationell strategi för finansiering av åtgärder med avseende på vattenverksamheter/vattenanläggningar som saknar ansvarig verksamhetsutövare.	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv	Tillsynsvägledning	nationell strategi för finansiering av åtgärder med avseende på vattenverksamheter/vattenanläggningar som saknar ansvarig verksamhetsutövare.	Åtgärden ska leda till en prioritering av åtgärder som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver utveckla vägledning för länsstyrelsernas och kommunernas arbete med långsiktigt skydd av dricksvattentäkter. HaV behöver särskilt utveckla, a) vägledning för inrättande, tillsyn och förvaltning av vattenskyddsområden, b) vägledning kring framtagande och uppdatering av regionala vattenförsörjningsplaner,	HaV	Hm	Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö och Grundvatten av god kvalitet	Tillsynsvägledning	a) vägledning för inrättande, tillsyn och förvaltning av vattenskyddsområden, b) vägledning kring framtagande och uppdatering av regionala vattenförsörjningsplaner,	Åtgärden ska leda till att det utarbetas ett vägledningsmaterial som ger länsstyrelser och kommuner förutsättningar att säkerställa ett långsiktigt och tillräckligt skydd för dricksvattentäkter på ett enhetligt och rättssäkert sätt.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver medverka till att interbelastning minskas i sjöar och kustområden och att åtgärder genomförs för att minska halterna av gödande näringsämnen i de fall åtgärder i tillrinningsområdena inte fullt ut leder till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas på grund av övergödningseffekter. Åtgärden ska genomföras genom att HaV a) utvecklar vägledning till länsstyrelser och kommuner för hur och i vilka situationer de bör genomföra åtgärder direkt i sjöar och kustområden i syfte att minska interbelastningen och/eller halterna av gödande näringsämnen i berörda vattenförekomster, (t.ex. genom fosforfällning, muddring, riktat fiske, vasskörd, musselodling, eller motsvarande), b) identifierar vattenområden som är särskilt prioriterade för näringsreducerande åtgärder, och c) verkar för att det finns medel tillgängliga för länsstyrelser och kommuner för att stimulera en långsiktig etablering av näringsreducerande åtgärder	HaV	Hv	Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	a) utvecklar vägledning till länsstyrelser och kommuner för hur och i vilka situationer de bör genomföra åtgärder direkt i sjöar och kustområden i syfte att minska interbelastningen och/eller halterna av gödande näringsämnen i berörda vattenförekomster, b) identifierar vattenområden som är särskilt prioriterade för näringsreducerande åtgärder, och c) verkar för att det finns medel tillgängliga för att stimulera näringsreducerande åtgärder direkt i sjöar och kustområden.	Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de förbättringsåtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver ta fram handlingsplaner för invasiva främmande arter i vattenmiljöer.	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete	ta fram handlingsplaner för invasiva främmande arter i vattenmiljöer.	Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att förebygga och minska påverkan från invasiva främmande arter på vattenmiljön.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver utveckla råd, riktlinjer och information till de branscher som handlar med främmande arter.	HaV	Hb	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete	utveckla råd, riktlinjer och information till de branscher som handlar med främmande arter	Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att förebygga och minska påverkan från invasiva främmande arter på vattenmiljön.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
HaV behöver utveckla vägledning för verksamhetsutövarnas egenkontroll av verksamhetens påverkan på vattenmiljön. Vägledningen behöver utgå från bestämmelserna i 26 kap. 19 § miljöbalken och i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarnas egenkontroll.	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	utveckla vägledning för verksamhetsutövarnas egenkontroll av verksamhetens påverkan på vattenmiljön.	Denna vägledning ska skapa möjligheter för tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare att använda resultaten av egenkontrollen för att bedöma behovet av åtgärder för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.	Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
Jordbruksverket behöver utveckla styrmedel och ta fram vägledning för anläggande av ekologiskt funktionella kantzoner på jordbruksmark där det behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	HaV	Hv	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning	HaV som ska bidra med kunskap om definitioner och bedöms av ekologiskt funktionella kantzoner för vattenmiljön.		Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
Åtgärden behöver genomföras i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten som ska bidra med kunskap om definitioner och bedöms av ekologiskt Lantmateriet behöver utveckla en metod för analys av dikes- och bäckförekomster i jord- och skogsbrukslandskapet. Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att ge underlag för bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.	HaV	Hv	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning			Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019
Åtgärden behöver genomföras i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, SMHI, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket								
MSB behöver a) fortsätta utveckla vägledning för rutiner för undersökande övervakning i samband med oavsiktliga föroreningsincidenter som kan påverka vattenförekomsternas ekologiska eller kemiska status, b) vägleda länsstyrelserna och kommunerna om behovet av undersökande övervakning vid föroreningsincidenter som kan påverka vattenförekomsternas ekologiska eller kemiska status. Särskild hänsyn behöver tas till vattenförekomster i skyddade områden och/eller där det finns större risk för olyckor, exempelvis där vägar korsar vattendrag. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Kustbevakningen och andra myndigheter med ansvar inom relevanta sak- och/eller förvaltningsområden.	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Miljöövervakning och datainsamling			Uppnå eller bibehålla miljö kvalitetsnormerna	2016-2019

<p>RAÅ och HaV behöver gemensamt utveckla riktlinjer och vägledning för inventering och bedömning av vattenmiljöer och vattenanläggningar med kulturmiljövärden i eller i anslutning till vattenförekomster där det behöver vidtas förbättringsåtgärder för att följa miljökvälletsnormerna för vatten. RAÅ och HaV behöver särskilt:</p> <p>a) tillvarata och tillgängliggöra resultat av tvärsektorielt samarbete där ekologisk restaurering och åtgärder mot vandringshinder har genomförts med god hänsyn till kulturmiljö,</p> <p>b) utveckla en nationell referensdatabas för olika typer av vattenanknutna kulturmiljöer i eller i anslutning till vattenförekomster där det behöver vidtas förbättringsåtgärder för att följa miljökvälletsnormerna för vatten,</p> <p>c) utveckla vägledning för kulturhistorisk värdering i anslutning till vattenmiljöer, och</p> <p>d) utveckla riktlinjer för hur konflikter mellan de intressen som omfattas av kulturmiljölagen (1988:950) respektive av miljöbalken bör hanteras i samband med förbättringsåtgärder som t.ex. utrivning av dammar och ekologisk restaurering.</p>	HaV	Hv	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Gemensamt för havs- och vattenförvaltning</p>	<p>Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att nödvändiga förbättringsåtgärder kan utföras med beaktande av befintliga kulturmiljövärden.</p>	<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2019		
<p>SKS behöver utvärdera nuvarande styrmedel, information och rådgivning för ekologiskt funktionella kantzoner mot sjöar och vattendrag på skogsmark och vid behov föreslå nya styrmedel för att följa miljökvälletsnormerna för vatten. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med HaV som ska bidra med kunskap om definitioner och betydelsen av ekologiskt funktionella kantzoner för vattenmiljön.</p>	HaV	Hv	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Gemensamt för havs- och vattenförvaltning</p>	<p>HaV som ska bidra med kunskap om definitioner och betydelsen av ekologiskt funktionella kantzoner för vattenmiljön.</p>	<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2019		
<p>Länsstyrelserna behöver verka för att kommunerna genomför åtgärder så att internbelastning minskas i sjöar och kustområden och att åtgärder genomförs för att minska halterna av gödande näringsämnen i de fall åtgärder i tillrinningsområdena inte fullt ut leder till att miljökvälletsnormerna för vatten kan följas på grund av övergödningseffekter. Även behoven av minskning av näringsämnen till havsbassängerna behöver beaktas.</p>	HaV	Hm	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Åtgärdsarbete</p>		<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2019		
<p>Kommunerna behöver genomföra åtgärder så att internbelastning minskas i sjöar och kustområden och att åtgärder genomförs för att minska halterna av gödande näringsämnen i de fall åtgärder i tillrinningsområdena inte fullt ut leder till att miljökvälletsnormerna för vatten kan följas på grund av övergödningseffekter. Även behoven av minskning av näringsämnen till havsbassängerna behöver beaktas. Åtgärden genomförs genom att</p> <p>a) identifiera områden som är särskilt prioriterade för näringsreducerande åtgärder.</p> <p>b) genomföra åtgärder för att motverka internbelastning så som kemisk fällning eller muddring av sediment. Möjligheten till återföring av fosfor till jordbruket bör övervägas.</p> <p>c) genomföra åtgärder för att minska näringsbelastningen så som odling och/eller skörd av musslor, alger eller vass, biomanipulation (t.ex. riktat fiske, inplantering av rovfisk), eller motsvarande. Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvälletsnormerna för vatten ska kunna följas.</p>	HaV	Hv	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Åtgärdsarbete</p>		<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2019		
<p>Utveckla metoder för kontroll och lokal bekämpning av invasiva främmande arter</p>	HaV	Hb	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Åtgärdsarbete</p>		<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2018		
<p>Utveckla tekniskt verktyg för att i ökad grad tillgängliggöra samt komplettera information om främmande arter</p>	HaV	Hb	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Åtgärdsarbete</p>		<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2018		
<p>Utveckla ett nationellt varnings- och reponssystem för tidig upptäckt av nya invasiva främmande arter samt hanterings- och beredskapsplaner för dessa</p>	HaV	Hb	<p>Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Åtgärdsarbete</p>		<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2018		
<p>Införa nya fiskebestämmelser för att freda särskilt hotade kustlevande bestånd inomför trälgränsen i Slagerrak, Kattegatt och Östersjön</p>	HaV	Fr	<p>Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	<p>Regiering inom fiskförvaltning</p>	<p>Åtgärden bör vidtas där lokalt lekande bestånd och viktiga funktionella grupper av kustfisk är svaga. Det ytterst viktigt att man i analyserna av genomförandet av åtgärder säkerställer att dessa inte medför en icke önskvärd förfyllning av fiskerödighet till andra områden eller arter. Biologiska underlag från aktuella områden kommer inhämtas från relevanta källor, bl.a. Institutionen för akvatiska resurser, SLU samt Länsstyrelserna.</p>	<p>Genomförandet påbörjas 2016. Vid genomförandet av alla enskilda åtgärder kommer samråd med intressenter och remissutskick med särskilda konsekvensanalyser att genomföras.</p>	<p>Tidigare har en rad lokala bestånd funnits längs hela västkusten ner till Öresund. Många av dessa är förmodligen försunna, men några lokala bestånd av till exempel torsk och andra torskfiskarter reproducerar sig fortfarande i kustområdet. Dessa unika bestånd är oerhört biologiskt värdefulla och för att säkra återhämtningen av dem krävs ytterligare åtgärder. Fiskeregleringarna bör gälla såväl yrkes- som fritidsfiske.</p>	<p>Uppnå eller bibehålla miljökvälletsnormerna</p>	2016-2018

Införa nya fiskebestämmelser som syftar till att fiskekät inmanför trälgränsen bedrivs mer artsaktivt i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.	HaV	Fr	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Reglering inom fiskförvaltning	Åtgärden bör vidtas där bestånd av nyckelarter och viktiga funktionella grupper av kustfisk är svaga och risken för bifångst i fisken efter andra arter finns. Det är ytterst viktigt att man i analyserna av genomförandet av åtgärder säkerställer att dessa inte medför en icke önskvärd förflyttning av fiskeridödighet till andra områden eller arter.	Genomförandet påbörjas 2016. Vid genomförandet av alla enskilda åtgärder kommer samråd med intressenter och remissutskick med särskilda konsekvensanalyser att genomföras.	För att inte riskera möjligheterna till återhämtning av särskilt hotade kustlevande bestånd på grund av att dessa bifångas i fiske efter andra arter, bör åtgärder vidtas för att minimera risken för önskad fiskeridödighet på grund av bifångst. Detta kan innefatta begränsningar för till exempel snörpvadfsfiske med ljus, trålfiske efter havskräffa eller råka, och åtgärder som ökar överlevnaden för bifångad fisk i till exempel havskräftfiske med burar. Även regleringar som syftar till mer strukturselektivt fiske bör övervägas. För bestånd med svag status, men som bedöms tåla visst fiske, kan fiskebestämmelser behövas som begränsar negativa effekter av fiske på sådana bestånd. Detta kan till exempel röra havskatt, långa, piggar, slätvar och bergtungor i Kattegatt och Skagerrak, samt gädda, gös och sik i Östersjön. Till exempel bör fångstbegränsningar i form av så kallade bag limits (begränsning av antalet fiskar som den enskilde fiskaren får ta med hem vid ett fisketillfälle) övervägas för fritidsfisket efter aktuella arter. Även för yrkesfisket bör begränsningar övervägas, till exempel i form	Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Införa fiskebestämmelser som syftar till att minska fisketrycket på kustlevande bestånd inmanför trälgränsen i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön som behöver starkt skydd men som kan fiskas till viss del	HaV	Fr	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Reglering inom fiskförvaltning	Åtgärden bör vidtas för att skydda bestånd av nyckelarter och viktiga funktionella grupper av kustfisk där dessa är särskilt svaga. Det är ytterst viktigt att man i analyserna av genomförandet av åtgärder säkerställer att dessa inte medför en icke önskvärd förflyttning av fiskeridödighet till andra områden eller arter.	Genomförandet påbörjas 2016. Vid genomförandet av alla enskilda åtgärder kommer samråd med intressenter och remissutskick med särskilda konsekvensanalyser att genomföras.	För bestånd med svag status, men som bedöms tåla visst fiske, kan fiskebestämmelser behövas som begränsar negativa effekter av fiske på sådana bestånd. Detta kan till exempel röra havskatt, långa, piggar, slätvar och bergtungor i Kattegatt och Skagerrak, samt gädda, gös och sik i Östersjön. Till exempel bör fångstbegränsningar i form av så kallade bag limits (begränsning av antalet fiskar som den enskilde fiskaren får ta med hem vid ett fisketillfälle) övervägas för fritidsfisket efter aktuella arter. Även för yrkesfisket bör begränsningar övervägas, till exempel i form	Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Utreda var ytterligare fredningsområden bör inrättas i kustområdena, samt inrätta sådana områden	HaV	Hb/Fr	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Reglering inom fiskförvaltning	Fiskefria områden bör inrättas där bestånd av nyckelarter och viktiga funktionella grupper av kustfisk är svaga och exploateringstrycket stort. Framst blir det fråga om lek- och uppväxtområden samt områden som utgör viktiga vandringvägar. Fredningen måste omfatta såväl yrkesfiske som fritidsfiske. Det är ytterst viktigt att man i analyserna av genomförandet av åtgärder säkerställer att dessa inte medför en icke önskvärd förflyttning av fiskeridödighet till andra områden eller arter.	Havs- och vattenmyndigheten ska med hjälp av underlag från länsstyrelserna för lään med kust mot Nordsjön och Östersjön införa fredningsområden som omfattar viktiga lek- upp- och vandringområden för nyckelarter av kustfisk där det lämpar sig att införa fredningsområden. Länsstyrelserna för lään med kust mot Västerhavet och Östersjön ska bistå Havs- och vattenmyndigheten med underlag som pekar ut viktiga lek-, upp- och vandringområden för nyckelarter av kustfisk där det lämpar sig att införa fredningsområden.	Inrättande av områden fredade från all slags fiske under lek, upp- och vandring har visat positiva effekter för beståndens utveckling. Genom att inte tillåta leken när lekfisk ansamlas i små områden minskar såväl fångst av fisk som störning under reproduktionstiden.	Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Utreda för vilka arter och under vilken tid på året som generella fredningstider bör införas för kustfisk, samt inrätta sådana	HaV	Hb/Fr	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Reglering inom fiskförvaltning	Fredningstider bör inrättas under speciellt känsliga perioder i områden där bestånd av nyckelarter och viktiga funktionella grupper av kustfisk är svaga och exploateringstrycket stort. Framst blir det fråga om lek- och upp- och vandringstider som pekar ut lämpliga tider och arter för fredning. Länsstyrelserna för lään med kust mot Västerhavet och Östersjön ska bistå Havs- och vattenmyndigheten med underlag som pekar ut lämpliga tider och arter för fredning. Länsstyrelserna för lään med kust mot Nordsjön och Östersjön ska bistå Havs- och vattenmyndigheten med underlag som pekar ut lämpliga tider och arter för fredning. Länsstyrelserna ska bistå Havs- och vattenmyndigheten med underlag som pekar ut viktiga lek-, upp- och vandringområden för nyckelarter av kustfisk där det lämpar sig att införa fredningsområden.	Inrättande av tider när fisk är fredade från all slags fiske, till exempel under lek, upp- och vandring har visat positiva effekter för beståndens utveckling. Genom att inte tillåta fiske under leken när lekfisk ansamlas i små områden minskar såväl fångst av fisk som störning under reproduktionstiden.	Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018	
Anpassa fiskeflottans kapacitet till tillgängliga fiskemöjligheter i vissa flottssegment	HaV	Fr	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Tillträde	Ett nytt system för fördelning av fiskemöjligheter införs	Genomförande påbörjas 2016. Vid genomförandet av alla enskilda åtgärder kommer samråd med intressenter och remissutskick med särskilda konsekvensanalyser att genomföras.	En nyligen rapporterad analys av flottan i relation till resursen pekar på en överetablering i vissa segment i den svenska flottan. En sådan överetablering medför minskad lönsamhet, ett ineffektivt fiske med förhöjd miljöpåverkan samt risk för minskad regelbundenhet.	Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Utreda möjligheter att påverka den interna näringsbelastningen, lokalt i övergödda vikar och fjärdar samt i egentliga Östersjön	HaV	Hv	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Vägledning kring hur förändrade hydrografiska förhållanden påverkar biologisk mångfald och ekosystem	HaV	Hv	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ta fram en vägledning för kommunal havs- och kustplanering enligt Plan- och bygglagen	HaV	Hp	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Havsplanering				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Främja en effektiv och hållbar insamling och mottagning av förslorade fiskeredskap samt förebygga förlusten av nya	HaV	Hp	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ta fram en riksdag nationell informationskampanj till allmänhet och konsumenter om varligt förekommande skräpföremål i den marina miljön, dess negativa påverkan på miljön samt kopplingen till konsumenternas beteende.	HaV	Hp	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Stödja initiativ som främjar, organiserar och genomför strandstädning i särskilt drabbade områden	HaV	Hp	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ta fram övergripande ramar för nationella åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper i marin miljö samt samordna arbetet nationellt	HaV	Hb	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ta fram kunskapsuppbyggande program för hotade arter och naturtyper i marin miljö samt samordna arbetet nationellt	HaV	Hb	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Utveckla vägledning för vad förvaltningsdokument för marina skyddade områden ska innehålla	HaV	Hb	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Gemensamt för havs- och vattenförvaltning				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ta fram en samordnad åtgärdsstrategi mot fysisk påverkan och för biologisk återställning i kustvattenmiljön	HaV	Hb	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Utveckla metoder för ekologisk kompensation och restaurering av marina miljöer	HaV	Hb	Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård	Åtgärdsarbete				Uppnä eller bibehålla miljökvalitetsnormerna	2016-2018
Ekosystembaserad förvaltning (RU) och nationella mål för fiskförvaltningen	HaV		Levande sjöar och vattendrag Hav i balans samt levande kust och skärgård Ett rikt växt och djurliv	Fiskereglering				Träffar många preciseringar och Generationsmålet	

Forskning till stöd för miljöarbetet	HaV	Kf	Samtliga miljömål inklusive generationsmålet	Forskning, utredning och analys	Genomföra forskningsutlysningar inom miljöforskningsanslaget och i samverkan med andra forskningsfinansierare exempelvis JPI Ocean och JPI Water	Identifiera kunskapsluckor genom regelbunden behovsanalys. Stödja kunskapsöverföringen till förvaltningen genom seminarier, nyhetsbrev etc.	Beslut inom förvaltningen och åtgärdsarbetet måste baseras på vetenskap och väl beprövad kunskap.	Åtgärden ska leda till bättre beslut och mer effektiva åtgärder i miljön	2017-2020, Ny strategisk forskningsagenda för Miljöforskningsanslaget ska tas fram under 2016. Särskild insats att arrangera ICES-konferens i Sverige 2018.
Miljöuppföljning (årlig och fördjupad)	HaV	Kf	Fokus på: Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, men även: Ett rikt växt- och djurliv och Grundvatten av god kvalitet, Giffri miljö.	Miljöuppföljning	Följa upp statusen (måluptyllelse) på arbetet inom miljömålsystemet och föreslå vil förändringar eller behov av nya åtgärder	Genomföra en lägesanalys av miljömålen inom HaV:s ansvarsområde	Uppföljningen är ett viktigt underlag för att se om myndigheternas och samhällets olika åtgärder har effekt på tillståndet i miljön. Underlaget utgör ett viktigt underlag för regeringens budgetarbete. Och beslut om myndigheternas prioriteringar.	Åtgärden ska leda till att stödja och vägleda myndighetens och övriga aktörers arbete för att nå miljömålen.	2017-2020, Uppföljningen sker årligen. Förberedelser för fördjupad utvärdering 2018 pågår.
Officiell statistik	HaV	Kf	Fokus på: Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning.	Kunskapsuppbyggnad	Leverera officiella statistiktjänster inom prioriterade områden	Utveckling och leverans av tjänster inom officiell statistik	Miljödata av stort värde för förvaltningen tillgängliggörs och där vi kan garantera hög kvalitet	Åtgärden ska leda till ökad kvalitet på relevant miljödata som används i prioriterade förvaltningsprocesser. I förhållningen ökad träffsäkerhet i våra analyser och beslut baserade på bästa tillgängliga kunskap.	Nya tjänster utvecklas under 2017-2020.
Vetenskaplig rådgivning till förvaltningen	HaV	Kf/Km/H/FF	Fokus på: Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning.	Kunskapsuppbyggnad	Beställa utredningar och analyser för myndighetens behov	Identifiera behov och ge bidrag och uppdrag till forskare och experter (bl.a. SLU, SMHI, SGU, HMI, BNI, högskolor och universitet, konsulter) som tar fram kunskap och ger oss och andra myndigheter vetenskaplig rådgivning	Dessa underlag är nödvändiga för ett effektivt förvaltnings- och åtgärdsarbete. Utveckling och innovation är viktiga komponenter i det som myndigheten beställer.	Åtgärden ska leda till ett kunskapsstöd för myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete för att kunna göra konsekvensanalyser, riskanalyser och bedöma vilka insatser som kan ge största nytta.	2017-2020, Fokus på genomförande av miljömål, miljödirektiv och gemensamma fiskeripolitiken.
Miljöövervakning (traditionell referensövervakning nationell och regional)	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Giffri miljö, m.fl.	Miljöövervakning och datainsamling	Utvärdera och anpassa den traditionella regionala och nationella miljöövervakningen till nya behov	Utvärdera och beställ utvecklingsprojekt för anpassning av referensövervakningen att även hantera påverkan och risker. Se över möjligheten att effektivisera genom utveckling/fyllning av nya metoder såsom modellering, fjärranalys, DNA-analys, automatiserade system, akustiska metoder och citizen science.	Kvalitetssäkring av befintliga undersökningstyper för att öka möjligheten att data och information kan användas även inom övervakningen enligt miljödirektiven. Möjligheten att ställa kvalitetskrav på vissa typer av data undersöks. Det finns stora kunskapsluckor avseende akvatiska miljöer som kräver särskilda insatser. Exempelvis är behov av kartläggning av marina arter och habitat samt utveckling av kontrollerande övervakning i yt- och grundvatten. Resurser har tillförts miljöövervakningsanslaget 1.2.	Åtgärden ska leda till att med begränsade resurser successivt anpassa övervakningen till de behov av miljödata och information som krävs i ett effektivt miljöarbete. Data som produceras ska vara av tillräcklig och överenskommen kvalitet.	2017-2020
Övervakning av vattenmiljöer, havsmiljöer, arter och habitat, fisk enligt EU:s miljödirektiv	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Giffri miljö, m.fl.	Reglering/Miljöövervakning och datainsamling/åtgärdsarbete	Vägleda för övervakning enligt kraven i de nationella förordningarna (EU:s miljödirektiv)	HaV:s och vattenmyndigheten föreskriver och vägleder (både inom vattenförvaltning och havsmiljöförvaltning) samt övervakar, åtgärdar och följer upp (enbart inom havsmiljöförvaltningen)	Sverige uppfyller f.n. inte fullt ut kraven på övervakningen enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, Havsmiljöförordningen (2010:1341) och Artskyddsförordningen (2007:845).	Åtgärden ska leda till att övervakningen som krävs enligt beslutade förordningar genomförs för att stödja och utvärdera förvaltnings- och åtgärdsarbetet	2017-2020, Havsmiljöförordningen (första förvaltningscykeln - stark utvecklingsfas övervakningen), förordningen vattenmiljön (Vägledning och föreskrift tas fram för Lst och vattenmyndigheter).
Rapportering om tillståndet i miljön nationellt	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Giffri miljö,	Miljöövervakning och datainsamling/Reglering	Rapportera tillståndet i akvatiska miljöer nationellt	Utveckla form och innehåll i vår rapportering om tillståndet i miljön - bejaka digitaliseringsmöjligheter.	Rapporterna Havet, Sötvattnet och Resursöversikten inom fiskförvaltningen är mycket uppskattade men informationen måste tillgängliggöras mer regelbundet och till en bredare målgrupp. Gäller även annan miljöinformation som exempelvis badvattnet.	Åtgärden ska leda till att miljödata, miljöinformation, analyser och synteser tillgängliggörs effektivare för för att öka nyttan - gynna förvaltnings- och åtgärdsarbetet nationellt.	2017-2020
Rapportering om tillståndet i Östersjön och Nordsjön	HaV	Km	Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Giffri miljö.	Miljöövervakning och datainsamling	Rapportera tillståndet i Östersjön och Nordsjön - HOLAS II och IE-17	Delta i HELCOM och OSPAR:s arbetsgrupper - bidra till analyser och se till att svenska experter deltar vid möten.	Viktigt underlag för åtgärdsarbetet i Östersjön och Nordsjön för att kunna följa upp och planera inför framtida förvaltningsinsatser.	Åtgärden ska leda till att miljödata, miljöinformation, analyser och synteser tillgängliggörs effektivare för för att öka nyttan - gynna samverkan i det gemensamma förvaltnings- och åtgärdsarbetet i Östersjön och Nordsjön.	2017-2018
Åtgärdsuppföljning - kalkning av sjöar och vattendrag	HaV	Km	Bara naturlig försurning	Miljöövervakning och datainsamling	Utvärdera IKEU-programmet	För att kunna göra en analys av det fortsatta behovet av uppföljning av kalkning görs en utvärdering. Vi uppdrar åt en extern utvärderare att granska programmet.	Många sjöar och vattendrag i Sverige är fortfarande försurade trots att det sura nedfallet har minskat kraftigt. Återhämtningen går långsamt och det finns vissa risker med att kalka som behöver följas upp.	Åtgärden ska leda till att analyserna används för att anpassa kalkningen i prioriterade områden för största möjliga miljöeffekt och att vi tar ställning till utformningen av det framtida IKEU-programmet.	2017-2018
Internationell rapportering av miljöinformation	HaV	Km	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Giffri miljö,	Miljöövervakning och datainsamling	Rapportera miljödata, miljöinformation och kunskapsunderlag till IEA, OECD, HELCOM, OSPAR, ICES m.fl internationella organ.	Upprätthålla en lista över alla internationella rapporteringar som ska göras och se till att de rapporteras i tid med godtagbar kvalitet av berörda interna och externa utförare. Beställ analyser och underlag i god tid.	Internationell rapportering styrs av lagar, regler och internationella överenskommelser inklusive regionala och globala konventioner, förordningar styrda av EU:s miljödirektiv.	Åtgärden ska leda till att nationella och internationella myndigheter och organ har tillgång till relevant information för att kunna genomföra analyser och utvärderingar som krävs för ett effektivt miljöarbete på internationell nivå.	2017-2020, Enligt överenskomna tidtabeller. Se respektive regelverk.
Datainsamling kommersiellt fiske	HaV	Km	Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag,	Miljöövervakning och datainsamling	Samordna datainsamlingen av data enligt datainsamlingsförordningen (DCF). Delta i arbetet för framtagandet och genomförandet av en ny datainsamlingsförordning (EU-MAP)	Vi ansvarar för funktionen National Correspondent (NC). Vi samordnar planering, genomförande och utvärdering av Sveriges datainsamlingsprogram samt bemanningen av ICES-möten.	Programmet tar fram data kring kommersiella fiskarters utbredning och täthet enligt kraven i EU:s datainsamlingsprogram. HAV bistår Jordbruksverket som utvärderingsfunktion inom Europeiska fisk och havsmiljöfonden (EHFF).	Åtgärden ska leda till att Sverige bidrar med data av hög kvalitet till ICES vetenskapliga rådgivning inför kvotförhandlingar inom EU:s gemensamma fiskeripolitik.	7-årigt program - tom 2020

Internationella konventioner, Polarfrågor samt RAG Fiske (externa dimensionen)	HaV	Ki	Levande sjöar och vattendrag. Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Giffri miljö.	Internationellt arbete utanför EU	Bidra till genomförande av globala konventioner såsom CBD, UNCLOS, UN ECE samt Londontraktaten. Analysstöd inom RAG Fiske.	Sverige deltar i arbetet inom globala konventioner och Arktis/Antarktis där HaV bistår regeringskansliet med analyser och kunskap i skrift eller muntligt i samband med förhandlingar. I fallet med Londontraktaten är HaV utsedd till Head of delegation. Vi deltar i PAME-möten (Arktiska rådet).	HaV behöver bevaka och delta i tekniska möten och arbetsmöten inom prioriterade konventioner och internationella processer för att tidigt i processerna kunna föra in svenska positioner och vara rådgivande till regeringskansliet i hela kedjan under en pågående policyprocess.	Åtgärden ska leda till att nationellt och internationellt förvaltningsarbete länkas ihop för ökad effekt i miljön. Flertalet av de frågor som HaV ansvarar för kan inte lösas genom nationella åtgärder utan kräver internationellt samarbete. Exempelvis marint skräp, övergödning och överutnyttjande av fiskeresurser.	2017-2020
Internationell samverkan - politiken för global utveckling	HaV	Ki	Levande sjöar och vattendrag. Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård, begränsad klimatpåverkan samt ytterligare relevanta miljömål.	Internationellt utvecklingsarbete och Internationellt arbete utanför EU	Bidra till genomförandet av den biståndspolitiska plattformen och bistå regeringskansliet i arbetet enligt beslutad handlingsplan för Sverige.	Bevaka internationella policyprocesser och miljöfrågor samt bygga upp långsiktiga relationer med andra länder genom multilateral- och bilateral samverkan. Prioriterade teman har identifierats med utgångspunkt från de största miljöutmaningarna internationellt. Vi har valt frågor där HaV arbetar nationellt som innebär att vi har relevant kompetens och kan bidra med kunskap om hur dessa frågor kan hanteras och har ett stort behov att lära oss av andra	Den internationella dimensionen är en del av lösningen på kvaviska miljöproblem. Flertalet av problemen berör även frågor om rättigheter till gemensamma naturresurser där det är viktigt att beakta fattigdomsperspektivet för att finna långsiktiga lösningar.	Åtgärden ska leda till en bättre integration mellan det nationella och internationella förvaltningsarbetet så att genomförandet sker i hela effektkedjan. Detta ökar möjligheterna till långsiktigt positiva effekter i havs- och vattenmiljöer.	2017-2020, Fokus på genomförande av samarbeten med Sida och andra nationella miljömyndigheter där vi har särskild extern finansiering.

Agenda 2030 - globala hållbarhetsmålen	HaV	Ki (internationella delen)	Samtliga miljömål inklusive generationsmålet. Särskilt fokus på Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv och Hav i balans samt levande kust och skärgård. Ingen övergödning.	Internationellt arbete utanför Europa	Bidra till genomförandet av Agenda 2030	Sverige har beslutat genomföra Agenda 2030. Arbetet kommer att fördelas på berörda myndigheter. Vi deltar i arbetet inom HaV:s ansvarsområde - fokus på mål 6, 14 och 15.	För att vi ska få en långsiktigt hållbar utveckling krävs att vi arbetar med havs- och vattenfrågor både nationellt och globalt.	Åtgärden ska leda till att Sverige bidrar till att målen i Agenda 2030 uppnås.	2017-2020, Agendan har 2030 som målår.
Ökad tillgänglighet av miljödata	HaV	Alla							